

AQRAR BAZAR İNFRASTRUKTURLARININ TƏKMİLLƏŞDİRİLMƏSİNİN ƏHALİNİN ƏRZAQ TƏMİNATININ YAXŞILAŞDIRILMASINDA ROLU

AZƏR QURBANZADƏ

Azərbaycan Kooperasiya Universitetinin "Beynəlxalq ticarət və logistika" kafedrasının dosenti, i.ü.f.d.

E-mail: azercooperation@hotmail.com

ORCID: 0000-0003-2032-7927

Aqrar bazar infrastrukturuları aqrar məhsulların reallaşdırılmasında əhəmiyyətli rol oynayır. Əmtə-pul münasibətlərinin inkişafı fonunda aqrar bazar infrastrukturuları bazar iqtisadiyyatının formalaşdırılmasında mühüm elementlərdən biri olmaqla, iqtisadiyyatın bütün sahələrində məhsulların istehsalçılardan istehlakçılara çatdırılmasına qədərki bütün mərhələlərində mühüm struktur elementlərindən biri sayılır. Bu proseslərin baş verə biləcək zərərli təsirlərinin aradan qaldırılması sahədə xidmət sektorunun inkişaf etdirilməsindən bilavasitə asılıdır. Bu baxımdan bazar infrastrukturalarının inkişaf etdirilməsinə, xüsusilə qloballaşma şəraitində mühüm əhəmiyyət verilir. Qeyd etmək lazımdır ki, bazar infrastrukturalarının inkişafı ilə bağlı proseslər hələ XX əsrin təxminən ortalarına doğru təsadüf etmişdir. İnfrastruktur termini latın ifadəsində "infra-aşağı", "struktura-quruluş" sözündən olub, mənası iqtisadiyyatın əsas sahələrində xüsusi sahibkarlığın inkişafına əlverişli şərait yaradılması ilə bağlı zəruri şərtlərin müəyyənləşdirilməsini özündə əks etdirir və eyni zamanda əhalinin ehtiyaclarının ödənilməsinə də xidmət edir [11, s.478]. Ümumiyyətlə, infrastruktur sisteminin özünəməxsus spesifikasiyası ondan ibarətdir ki, bu sistem bütövlükdə xidmət sektorunu özündə birləşdirir. İstər əhalinin tələbatının ödənilməsinə və istərsə də sahənin ehtiyaclarının qarşılınmasına xidmət edir. Beləliklə, infrastruktur sistemi, əslində, iqtisadiyyatın digər struktur elementlərindən fərqli olaraq, nəinki iqtisadi səmərəliliyə, eyni zamanda sosial və ekoloji səmərəliliyə də xidmət edir [12, s.288]. Müəllifin fikirlərindən belə qənaətə gəlmək olar ki, cəmiyyətdə məhsuldar qüvvələr və istehsal münasibətləri inkişaf etdikcə hər bir sahənin özünəməxsus spesifik xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla müvafiq infrastruktur sistemləri də formalaşır. Lakin bununla yanaşı, kənd təsərrüfatının özünəməxsus spesifik xüsusiyyətləri də mövcuddur. Bu spesifik xüsusiyyətlərə, bir qayda olaraq, torpağın əsas istehsal vasitəsi kimi çıxış etməsini, eləcə də kənd təsərrüfatında istehsal vasitələrinin daha çox canlı orqanizmlərlə, o cümlədən bitki və heyvan orqanizmləri ilə bilavasitə

bağlı olmasını şamil etmək olar [10, s.7-8]. Beləliklə, qeyd edilənlərdən bu nəticəyə gəlmək mümkündür ki, aqrar bazar infrastrukturalarının formalaşmasının zəruriliyi, əslində, aqrar əmtəə istehsalçılarının bu və ya digər xidmətlərə olan ehtiyaclarının qarşılınması, eləcə də əhalinin ərzaq təminatının yaxşılaşdırılması ilə daha sıx bağlıdır. Aqrar bazar infrastrukturuları kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçılardan istehlakçılara çatdırılmasına qədərki bütün mərhələlərdə rast gəlinən problemlərin həllini özündə əks etdirir. Ölkəmizin iqtisadçı alimlərindən əməkdar kənd təsərrüfatı işçisi, i.e.d. professor İslam İbrahimovun problemə yanaşmasında isə kifayət qədər inteqrasiya olunmuş fikirlər və inteqrasiya olunmuş mənafeələr öz əksini tapır. Belə ki, professor İbrahimov problemə aqrar bazar infrastrukturalarının həm iqtisadi və həm də istehsal yönümlü infrastrukturalarının və eləcə də xidmət sektorunun inteqrasiyası aspektində yanaşır. İbrahimovun fikrincə, kənd təsərrüfatına aqro-kimyəvi xidmətlərin göstərilməsi, kənd təsərrüfatında meliorasiya xidməti, tikinti xidmətlərinin həyata keçirilməsi, aqrolizinq xidməti və eləcə də aqrolizinqin özünəməxsus spesifik xüsusiyyətləri və ən nəhayət, ətraf mühitin mühafizəsinə yönəldilmiş fəaliyyətin təşkili və digər bu kimi amillər aqrar bazar infrastrukturalarının mühüm səciyyəvi xüsusiyyətləri kimi qeyd edilir [5].

Rus iqtisadçılarından Elmira Kırilatıx hesab edir ki, aqrar ərzaq kompleksinin tərkibinə daxil olan kənd təsərrüfatı sektoru kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı, saxlanması, daşınması, satışı, kənd əhalisinə sosial-mədəni xidmətlərin göstərilməsi, bu sistemin informasiya və elmi təminatını özündə birləşdirir və vahid sistem olaraq səciyyələnir [6, s.24]. Beləliklə, aqrar ərzaq kompleksinin təkə bir tərkib elementini təşkil edən kənd təsərrüfatı kifayət qədər çoxfunksiyalı olduğundan təbii ki, kənd təsərrüfatına xidmət edən aqrar bazar infrastrukturuları da kifayət qədər çoxfunksiyalı xarakterə malikdir. Bunun üçün isə idarəetmə sistemində və istehsalı innovasiyalı texnologiyaların tətbiqinə ehtiyac duyulur. İnnovativ texnologiyaların tətbiqindəki prob-

lemlər, ilk növbədə, praktiki tətbiqə malik olan ixtisaslı kadrların çatışmazlığı ilə səciyyələnir. Buna səbəb isə istər əməkhaqqının səviyyəsinin aşağı olması və istərsə də aqrar təhsil sistemlərinin yetərli olması ilə bağlıdır [7, s.72-80].

Yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi aqrar sahə, o cümlədən sahənin mühüm tərkib hissəsini özündə əks etdirən kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı prosesi özünəməxsus səciyyəvi xüsusiyyətlərə malik olduğundan, aqrar bazar infrastrukturlarının da özünəməxsus səciyyəvi cəhətləri mövcuddur. Başqa sözlə desək, aqrar bazar infrastrukturlarının digər bazar infrastrukturları ilə eyniləşdirmək, fikrimizcə, doğru olmazdı. Bu baxımdan, bir sıra iqtisadçılar aqrar bazar infrastrukturlarının səciyyəvi cəhəti kimi kənd təsərrüfatının spesifik xüsusiyyətlərini, eyni zamanda sahədə mövsümi proseslərin üstünlük təşkil etməsini ön plana çəkirlər. Bundan əlavə, hazır ərzaq məhsullarının istehlakı prosesinin də əhəmiyyətli rol oynaması başlıca amil kimi səciyyələnir. Bu zaman aqrar ərzaq məhsullarına olan ehtiyacların bir sıra hallarda cəmiyyət üzvlərinin birbaşa istehlakında mühüm rol oynaması ön plana çəkilir. Kənd təsərrüfatı məhsullarının digər spesifik xüsusiyyətləri təbii iqlim şəraiti və məhsulun uzun müddət daşınma prosesinə adekvat reaksiya göstərməməsi və s. bütün bunlar aqrar ərzaq bazarında infrastruktur sisteminin səciyyəvi cəhəti kimi çıxış edir [8, s.73].

Aqrar bazar infrastrukturlarının yuxarıda adıçəkilən spesifik xüsusiyyətləri, ilk növbədə, kənd təsərrüfatı və onun təbii iqlim şəraitindən asılılığı amilindən irəli gəlir. Lakin bütün bunlarla yanaşı, aqrar bazar infrastrukturlarının özünəməxsus spesifik xüsusiyyətləri də vardır. Bu, ilk növbədə, onunla bağlıdır ki, infraqurtdan müxtəlif formalı obyektlərin, o cümlədən ixtisaslaşdırılmış kənd təsərrüfatı bazarlarının, topdansatış kənd təsərrüfatı ərzaq bazarlarının, kənd təsərrüfatının kooperativ bazarlarının, yarmarkaların olması səbəbindən müxtəlif gəlir səviyyəsinə malik müştərilərin məmnunluğunun təmin edilməsi əsas amillərdən biridir və bu aqrar bazar infrastrukturlarının mühüm səciyyəvi cəhəti kimi seçilir. Aqrar bazar infrastrukturlarının ikinci mühüm spesifik xüsusiyyəti əmtəə istehsalçılara qısa müddətdə məhsul satmağa imkan verən zəmanətli satış anbarlarının olması ilə bağlıdır. Ən nəhayət üçüncü amil isə kənd təsərrüfatı ərzaq məhsullarının aşağı qiymətlə satışının mümkünlüyüdür. Bundan əlavə, innovativ informasiya texnologiyalarının mövcud-

luğu, kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı və satışında yeni formaların tətbiqi, logistika mərkəzlərinin yaradılması və s. aqrar bazar infrastrukturlarının mühüm səciyyəvi cəhətlərindən biridir. Bu sahədə, doğrudur, sonuncu spesifik xüsusiyyətin təzahürü ilə bağlı müəyyən çətinliklər mövcuddur və bu da əsas etibarı ilə kadrların çatışmazlığı və informasiya texnologiyalarının tətbiqi sahəsində problemlərin olması ilə səciyyələnir [9, s.172]. Məhz yuxarıda adıçəkilən spesifik xüsusiyyətlər, son nəticədə, əhalinin ərzaq məhsullarına olan tələbatının ödənilməsinə, daha doğrusu əhalinin ərzaq təminatına öz təsirini göstərir. Əhalinin ərzaq təminatı bu və ya digər ərzaq məhsullarının faktiki mövcudluğu və eyni zamanda əhalinin alıcılıq qabiliyyətinin mövcud imkanları ilə bağlı olsa da, lakin logistik proseslərdən də əhəmiyyətli dərəcədə asılıdır. Əhalinin ərzaq təminatında logistik proseslər, məhz məhsulların istehlakçılara çatdırılması ilə sıx əlaqədardır.

Aqrar bazar infrastrukturlarının təkmilləşdirilməsi ilə əhalinin ərzaq təminatının yaxşılaşdırılması arasında əlaqə. Aqrar bazar infrastrukturları əhalinin ərzaq təminatının yaxşılaşdırılmasında əhəmiyyətli rol oynadığından, eləcə də ərzaq bazarında qiymətlərin səviyyəsinin yüksəlməsinin, yəni tarazlığın pozulmasının qarşısının alınmasında əhəmiyyətli rol oynadığından bu əlaqəyə xüsusi diqqət yetirilməsi, fikrimizcə, daha məqsədəuyğun olardı. Bu baxımdan, soyuducu anbar komplekslərinin qurulması, onların temperatur dəyişikliyinə effektiv reaksiya göstərməsi və məhsulların saxlanılaraq mövsümdən sonrakı proseslərdə bazar qiymətlərinə reallaşdırılması vacib şərtlərdən biridir və bütün bunlar bazar infrastrukturlarının təkmilləşdirilməsini tələb edir. Doğrudur, son illər Azərbaycan Respublikasında bazar infrastrukturlarının mühüm tərkib hissəsi kimi soyuducu anbarların tikilməsinə xüsusi diqqət yetirilmişdir. Təkcə sahibkarların marağına görə deyil, öz tələbatından artıq məhsul istehsal edən, onu daxili və xarici bazarlara ixrac etmək istəyən bütün istehsalçılar üçün də bu soyuducu anbarların cəlbedici, əlçatan olması baxımından saxlama qiymətlərinin münasib olması mühüm əhəmiyyət daşıyır. Soyuducu anbar komplekslərində məhsul saxlanması üçün icarə haqqı rayonlar üzrə 1 kiloqram üçün 5-20 qəpik arasında dəyişir. Soyuducu anbar kompleksləri enerji tutumludur, böyük həcmdə elektrik enerjisi istehlak edirlər. Elektrik enerjisi qiymətlərinin kommərsiya qurumları üçün

xeqli baha olması, nəticədə icarə qiymətlərinin yüksək olmasına gətirib çıxarır. Soyuducu anbarlar kənd təsərrüfatına xidmət göstərməsinə baxmayaraq, bu sahədə xidmət göstərən subyektlər aqrar sahə kimi bir sıra vergilərdən azad deyillər. Qeyd edilənlər nəzərə alınaraq soyuducu anbarlara elektrik enerjisinin güzəştli qiymətlərlə satılması və onlar üçün vergi yükünün azaldılması məsələlərinə baxılması məqsəduyğun olardı. Bu məsələlərin həlli son nəticədə istehsalçıların öz məhsullarını anbarlarda saxlamaq maraqlarının yüksəldilməsinə səbəb olacaqdır [4, s.77]. Müəllifin fikirləri ilə razılaşmaqla yanaşı, onu da əlavə etmək olar ki, aqrar bazar infrastrukturalarının təkmilləşdirilməsində “yaşıl enerji” resurslarından istifadə edilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edə bilər. Bu baxımdan, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə, o cümlədən Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında mövcud “yaşıl enerji” potensialından səmərəli istifadə edilməsi və bu potensialın aqrar bazar infrastrukturalarının inkişaf etdirilməsinə yönəldilməsi, regionun kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı üzrə ixtisaslaşması baxımından yanaşaraq aqrar bazar infrastrukturalarının daha ucuz maya dəyərinə başa gəlməsinə gətirib çıxara bilər.

Aqrar bazar infrastrukturalarının fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi, həmçinin məhsul yığımında itkilərin qarşısının alınması və onların səmərəli toplanması baxımından da mühüm əhəmiyyətə malikdir. Bu baxımdan i.e.d. professor Eldar Quliyevin belə bir fikri ilə razılaşmaq mümkündür ki, “...hər il dünyada istehsal olunan qida məhsullarının 30-40%-i itkilərə məruz qalır, yəni dünya qida bazarlarına çıxarılmır və son istehlakçılara çatdırılmır”. Beynəlxalq Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatının mütəxəssislərinin apardığı araşdırmalara görə, hər il dünyada “istehsal-istehlak” zənciri üzrə qida məhsullarının 3/1-i itirilir. Bu isə 1,3 milyard ton qida deməkdir və həmin qidanın məbləği 1 trilyon ABŞ dollarından çox təşkil edir. “...Əgər dünya dövlətləri və beynəlxalq təşkilatlar “istehsal-istehlak” zənciri üzrə hazırkı illik itki səviyyəsinin 20% azaldılmasına nail ola bilsələr, o halda dünyada aclıqdan əziyyət çəkənlərin problemini həll etmək mümkün olardı, yəni dünyada aclıq problemi həll edilərdi” [2, s.41-42].

Yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi son illər dövlət tərəfindən həyata keçirilən silsilə xarakterli tədbirlər, o cümlədən regionların sosial-iqtisadi inkişafı, dövlət proqramları və strateji yol xəritələrində aqrar bazar infrastrukturalarının əhalinin ərzaq təmina-

tının yaxşılaşdırılmasında və ərzaq məhsullarının xarici bazarlara ixracındakı rolu nəzərə alaraq bu məsələlərə də xüsusi diqqət yetirilməkdədir. Belə ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 6 dekabr 2016-cı il tarixli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritələrinin təsdiq edilməsi haqqında” Fərmanında qeyd edilir ki, kənd təsərrüfatı və ərzaq məhsullarının istehsalçıların ixrac bazarlarına çıxış imkanlarının genişləndirilməsi üçün geniş əhatəli tədbirlərin görülməsi strateji yol xəritəsi çərçivəsində müəyyən edilmiş prioritet istiqamətlərdən biridir. İlk növbədə ixrac imkanlarının genişləndirilməsi baxımından zəruri şərtlərdən biri, məhz bazar infrastrukturunun inkişafı ilə bağlıdır ki, bu baxımdan ölkədə kənd təsərrüfatı və ərzaq məhsulları üzrə bazar infrastrukturalarının inkişafı tədbirləri ixraca da stimullaşdırıcı təsir göstərəcəkdir. Eyni zamanda ənənəvi ixrac bazarlarına daha geniş miqyasda daxil olmaqla yanaşı, xüsusilə də yeni ixrac bazarlarına çıxış imkanlarının yaradılması istiqamətində kompleks dəstəkləyici tədbirlərə ehtiyac vardır [1, s.56]. Strateji yol xəritəsində də qeyd edildiyi kimi ərzaq bazar infrastrukturaları daxili bazarın yerli ərzaq məhsulları ilə təminatını həyata keçirməklə yanaşı, həm də ixrac bazarlarına yönəlmiş mühüm istiqamətlərdən biridir.

Son illər regionlarda tikilib istifadəyə verilmiş aqrar emal komplekslərinin təcrübəsi göstərir ki, ərzaq təhlükəsizliyi çərçivəsində ixrac yönümlü qida məhsullarının istehsalına, sertifikatlaşdırılmasına və dünya bazarlarına çıxarılmasına, yeni texnologiya ilə işləyən Ağcabədidə “Atena” süd emalı şirkəti, Ağsuda “Azgranata MMC”, Qazaxda “Azərsun Holding” şirkətinin meyvə-konserv zavodu, Ağstafa “Aqroservis MMC” kimi Avropa ölkələrində istehsal olunmuş müasir zavod komplekslər lazımdır. Bu komplekslərin tikilib başa gəlməsinə 50-60 milyon manatdan çox investisiya tələb olunur. Regionlarda fəaliyyət göstərən sahibkarların maliyyə imkanları məhduddur. Kommersiya bank qurumları üçün yüksək məbləğdə kreditlərin verilməsi risklidir. Bunu nəzərə alaraq, kənd təsərrüfatı və aqrar sənaye obyektlərinin maliyyələşmə mənbələri arasında əməkdaşlıq qaydasında dövlət büdcəsinin xarici investorlar, sahibkarlığa kömək milli fondunun, milli sərmayədarların, sahibkarların öz vəsaitlərindən istifadə olunması da istisna deyil [3, s.221]. Qeyd etmək lazımdır ki, aqrar bazar infrastrukturalarının

təkmilləşdirilməsinə əhalinin ərzaq məhsulları ilə təminatının yaxşılaşdırılması baxımından yanaşdıqda, xüsusilə tez xarab olan məhsulların, o cümlədən meyvə, tərəvəz, üzüm və digər məhsulların saxlanması əhalinin ərzaq təminatı baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

YEKUN

Beləliklə, aqrar bazar infrastrukturaları kənd təsərrüfatı və emal sənayesinin inkişafında əhəmiyyətli rol oynamaqla, ərzaq məhsullarının əhalinin bilavasitə istehlakına yönəldilməsinə xidmət edir. Aqrar bazar infrastrukturalarının inkişaf etdirilməsi regionların sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsində əhəmiyyətli vasitələrdən biridir. Aqrar bazar infrastrukturalarının inkişafı həm də ölkənin investisiya cəlb edilməsinə xidmət edir. Aqrar bazar infrastrukturalarının inkişafı həm də ölkənin investisiya cəlb edilməsinə xidmət edir. Aqrar bazar infrastrukturalarının inkişafı həm də ölkənin investisiya cəlb edilməsinə xidmət edir. Aqrar bazar infrastrukturalarının inkişafı həm də ölkənin investisiya cəlb edilməsinə xidmət edir.

Açar sözlər: aqrar bazar infrastrukturaları, aqrar sahə, kənd təsərrüfatı, əhalinin ərzaq məhsullarına olan tələbatının ödənilməsi, kənd təsərrüfatının çoxfunksiyalılığı, kənd təsərrüfatının rəqabət qabiliyyəti.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI:

1. "Milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritələrinin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanı. Bakı şəhəri, 06 dekabr 2016-cı il, 96 s, s. 56.
2. E.A. Quliyev. Qida təhlükəsizliyinin gücləndirilməsi problemləri və strateji istiqamətləri (Monoqrafiya). Bakı, 2020, 464 s, s. 41,42.
3. N. Eyvazova Aqrar sahənin sosial-iqtisadi inkişafında məqsədli programların rolu. Akademik tarix və düşünce dergisi. 2017, №4(11), 217-224 s, s. 221.
4. M.Ə. Məmmədova. Aqrobiznes sferasında bazar infrastrukturunun inkişaf amilləri // Kənd təsərrüfatının iqtisadiyyatı — 2020, №3(33), 71-79 s., s. 77.
5. İ.H. İbrahimov Aqrar sahənin iqtisadiyyatı(-

Monoqrafiya). Bakı, 2016, 655 s.

6. Крылатых Э.Н. Многофункциональность агропродо вольственного сектора: теоретическая концепция, практическая реализация / Э.Н. Крылатых // Экономика региона. - 2011.-№ 3-4.- С. 21-35, с. 24.

7. Stukach V. Adapting to the obligations of WTO members in the sphere of food aid to the population: the creation of specific regional infrastructure in Russia: монография / V. Stukach, N Starovoitova // Munich Personal RePEc Archive.2017.- С. 196) (Stukach V.F. Regional infrastructure internal food aid/ VF. Stukach, E.A. Uchakova // International research journal Issue: Regional Infrastructure internal food aid. 2015- No 8(39). P. 72-80).

8. Аварский Н.Д., Пролыгина Н.А. Теория и методология инфраструктуры товародвижения на агропродовольственном рынке // АПК: Экономика, управление, 2015. - № 1., с. 73-79.

9. Васильева Е.В., Горбунов С.И., Ткачев С.И., Петрова И.В., Барковская Н.А., Казакова Л.В., Пиенцова А.И., Минеева Л.Н. Тенденции развития инфраструктуры агропродовольственного рынка в условиях импортозамещения. / Монография. Саратов: ООО «Амирит», 2016.—172 с

10. Аграрная экономика(учебник). Под общей редакцией М.Н. Мальша. Санкт-Петербург. 2002, 687 с, с. 7-8.

11. Самуэльсон П. Экономика: вводный курс / П.Самуэльсон. М., 1993. – 478 с.

12. Шарипов А. Ю. Инфраструктура народного хозяйства / А. Ю. Шарипов М. 2009. – 288 с.

АЗЕР ГУРБАНЗАДЕ

Доцент кафедры «Международная торговля и логистика» Азербайджанского Университета Кооперации,
Доктор философии по экономике
E-mail: azercooperation@hotmail.com

РОЛЬ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ИНФРАСТРУКТУРЫ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО РЫНКА В УЛУЧШЕНИИ ПРОДОВОЛЬСТВЕННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ НАСЕЛЕНИЯ

РЕЗЮМЕ

Инфраструктура сельскохозяйственного рынка играет важную роль в реализации сельско-

хозяйственной продукции. На фоне развития товарно-денежных отношений аграрная рыночная инфраструктура является одним из важных элементов формирования рыночной экономики и считается одним из важных структурных элементов на всех этапах доставки продукции от производителей к потребителям. во всех сферах экономики. В связи с этим улучшение продовольственного обеспечения населения в значительной степени зависит от формирования инфраструктуры агрорынка и ее эффективного функционирования. Хотя роль инфраструктуры аграрного рынка в улучшении продовольственного обеспечения населения носит скорее логистический характер, в то же время инфраструктуры аграрного рынка выполняют также экономические и социальные функции в обеспечении продовольствием.

Ключевые слова: *инфраструктура аграрного рынка, аграрная территория, сельское хозяйство, удовлетворение спроса населения на продукты питания, многофункциональность сельского хозяйства, конкурентоспособность сельского хозяйства.*

AZER GURBANZADE

*Ass.professor of the "International trade and logistics" department Azerbaijan Cooperation University, Doctor of Philosophy in Economics
E-mail: azercooperation@hotmail.com*

THE ROLE OF IMPROVING THE AGRICULTURAL MARKET INFRASTRUCTURES IN IMPROVING THE FOOD SUPPLY OF THE POPULATION

SUMMARY

Agricultural market infrastructures play an important role in the realization of agricultural products. Against the background of the development of commodity-money relations, agrarian market infrastructures are one of the important elements in the formation of a market economy, and are considered one of the important structural elements in all stages of the delivery of products from producers to consumers in all areas of the economy. In this regard, improving the food supply of the population depends significantly on the formation of agricultural market

infrastructures and its efficient operation. Although the role of agricultural market infrastructures in improving the food supply of the population is more logistical, at the same time, agricultural market infrastructures also perform economic and social functions in food supply.

Key words: *agrarian market infrastructures, agrarian area, agriculture, meeting the population's demand for food products, multifunctionality of agriculture, competitiveness of agriculture.*